

Monumentnummer*: 518507

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2001
Kadaster deel/nr: 17815/40

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*		
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland		
Straat*	Nr*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Keizersgracht	316		1016 EZ	Amsterdam		Binnenstad
Berenstraat	1		1016 GG	Amsterdam		Binnenstad
Berenstraat	3		1016 GG	Amsterdam		Binnenstad
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kad. object*	Appartement	Grondperceel		
Amsterdam	E			8451		

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Op de hoek van de Keizersgracht en de Berenstraat gelegen en in 1935-1936 tot stand gekomen HANDELSKANTOOR met magazijnen, kantoren, monsterkamers, een conciërgewoning en verwarmingskelder voor de firma William Koch & Co, importeurs van Torpedo-rijwielnaven en F & S-kogellagers. Het gebouw werd ontworpen door de architect A.A. Kok in de stijl van de Delftse School. Kok heeft hier getracht de traditionele opbouw en de ambachtelijke wijze van bouwen in ere te herstellen, met naar eigen zeggen "(...) een proportiestelsel zoals onze voorvaders dit deden". Na zorgvuldige opmeting van de bestaande toestand liet Kok hier eerst drie panden slopen; een vrijgekomen halsgevel werd door hem in bewaring genomen en na drie jaar opslag herplaatst aan de Rechtboomsloot nr.39-41. De magazijnen van het Koch -gebouw waren toegankelijk vanuit de Berenstraat; de kantoren werden bereikt vanaf de grachtzijde, vanwaar men via een voorportaal en gang de kleine centrale hal in het gebouw kon betreden. Het bouwbeeldhouwwerk bij de omlijsting van de toegang, van de kapitelen bij het souterrain en van de gevelstenen werd vervaardigd door de Haarlemse beeldhouwer J.M. Veldheer. Aan de achterzijde van het gebouw is vanaf de eerste verdieping een kleine ruimte uitgespaard; hier bevond zich een gebrandschilderd raam van de Haarlemse glazenier W. Bogtman.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het gebouw is ontworpen op een rechthoekig grondplan en heeft een evenwijdig aan de grachtzijde lopend zadeldak en een evenwijdig aan de straatzijde lopend dakschild, beide gedekt met dof-zwart verglaasde pannen. De stoep, de gevelbekleding van het souterrain, de vensteromlijstingen, de omlijsting bij de toegangspartij, de goten op klossen en de afdekking van de geveltop zijn van Naamsche natuursteen. De gevels zijn gemetseld in een bruine handvormbaksteen in afwisselend koppen- en strekkenlagen. Aan de Keizersgracht bevindt zich op het souterrain een hoofdverdieping, twee verdere verdiepingen en een zolder. Aan de Berenstraat bevindt zich op de hoofdverdieping slechts één verdieping. De vensters hebben stalen ramen met meerruits roedenverdeling en nemen per bouwlaag vanaf de hoofdverdieping in hoogte af: hoofdverdieping achttienruits ramen, eerste verdieping vijftienruits ramen, tweede verdieping twaalfruits ramen. De ramen van het souterrain en het bovenlicht van de hoofdingang zijn negenruits. De gevel aan de Keizersgracht telt zes traveeën, de kopse gevel onder top één travee en de vleugel aan de Berenstraat zeven traveeën. De twee dakkapellen aan de Keizersgracht zijn half rond afgesloten en hebben luiken en een stalventer als bovenlicht; de vier dakkapellen aan de Berenstraat worden recht afgesloten, drie hebben een middenpost met twee draairamen, één heeft een enkel draairaam. De stoep heeft zeven treden en een bordes met bankje en smeedijzeren hek. De toegangsdeur heeft een omlijsting met in steen gehakte, geabstraheerde florale decoratie en de initialen van de architect, A.K. en jaartal 1935'. Het smeedijzeren traliewerk van het deurlicht heeft de initialen van de opdrachtgever, W.K. De geveltop heeft een trapgevelvorm met treden in een golvende lijn, een hijsbalk en een windvaan met stadswapen. In oorsprong bevond zich hier een vergulde vaan met de uitbeelding van twee figuren op een hoge stoep; de ene vallend en hoed en koffer verliezend, hiermee de moeilijke beginjaren van de firma Koch & Co symboliserend. Gesmede ankers met jaarcijfers. De twee gevelstenen verbeelden de industrie (het bedenken en het maken) en de handel (het ontvangen en het verspreiden). Aan de grachtzijde bevindt zich aan de rechterzijde van het souterrain een deelzuiltje met als kapiteel de keizerskroon; aan de Berenstraat zijn in dergelijk kapitelen de afbeeldingen van beren verwerkt. Op de hoek nog een Hermeskop met petasus (gevleugelde hoed) en caduceus (gevleugelde staf, omgeven door twee slangen). Aan de Berenstraat nog de dienstingangen met zijlichten, smeedijzeren traliewerk en florale decoratie in de flankerende natuurstenen gevelbekleding. Interieur met teakhouten trappen met houtsnijwerk, waarvan de bovenste trap als ambachtelijke spiltrap zonder buitenbomen. Tussen de entree en de hal met marmeren vloer en wandbekleding, bevindt zich een draaideur uit de bouwtijd. Een tegeltableau (Delft, 1935) werd aangeboden door het personeel.

Waardering

Voormalig handelskantoor uit 1935-1936 van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van aangepaste architectuur aan de historische omgeving, zonder een herkenbaar eigentijds karakter te verliezen. Het beeldhouwwerk van de omlijsting van ingang, de kapitelen van het souterrain en de gevelstenen hebben een kunsthistorische waarde.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Handelskantoor